

תרגול – סדר דין פלילי: טענות מקדמיות

1. דן הועמד לדין בשל יריות באזור מגורים (עבירה שעונשה שנת מאסר לפי סעיף 340א' לחוק העונשין), ונגזר עליו צו מבחן ללא הרשעה. כחלוף שנה התברר כי מן הירי נפצע נפתלי. בשל כך מבקשת התביעה להעמיד את דן לדין בשנית בשל אותו מעשה, בגין תקיפה הגורמת חבלה של ממש (עבירה שעונשה 3 שנות מאסר לפי סעיף 380 לחוק העונשין).
מה הדין?
 - א. אי אפשר להעמיד את דן לדין בגין תקיפה הגורמת חבלה של ממש, אלא רק בגין ביצוע עבירה מסוג חטא.
 - ב. אי אפשר להעמיד את דן לדין.
 - ג. אפשר להעמיד את דן לגין כאשר המעשה גרם לחבלה באדם, אף אם הורשע קודם לכן בשל עבירה אחרת שבאותו מעשה.
 - ד. אפשר להעמיד את דן לדין כאשר המעשה גרם לחבלה באדם, אף אם הורשע קודם לכן בשל עבירה אחרת שבאותו מעשה, אך רק בהסכמת פרקליט המחוזי.
2. פרשת התביעה במשפטו הפלילי של יואל הסתיימה. בטרם החלה פרשת ההגנה מעלה יואל טענה כי מן הדין לזכותו, שכן הגשת כתב האישום נגדו עומדת בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגיונות משפטית.
איזו מהתשובות הבאות משקפת נכונה את הדין?
 - א. יואל אינו יכול להעלות את הטענה בשלב זה של ההליך הפלילי.
 - ב. יואל יכול להעלות את הטענה, וככלל, בית המשפט יכריע בה במסגרת פסק הדין.
 - ג. יואל אינו יכול להעלות את הטענה, אלא אם כן קיבל את רשות בית המשפט להעלותה.
 - ד. יואל יכול להעלות את הטענה, ובית המשפט רשאי לדחותה גם ללא קבלת עמדת התביעה.
3. נגד זבולון הוגש כתב אישום לבית המשפט המחוזי באשמת שוד, במהלכו נפצע אנושות עובד החנות, יששכר. זבולון הורשע בדינו ונגזרו עליו 10 שנות מאסר. כחלוף עשרה חודשים ממועד השוד (כשבעה חודשים לאחר סיום משפטו של ראובן), מת יששכר מפציעתו. התביעה מבקשת להעמיד את זבולון לדין באשמת רצח. הסניגור מתנגד.
איזו מבין האפשרויות הבאות משקפת נכונה את הדין?
 - א. ניתן להעמיד את זבולון לדין באשמת רצח בנסיבות המתוארות.
 - ב. ניתן להעמיד את זבולון לדין באשמת רצח, וזאת בכפוף להגשתה של בקשה לפיצול סעדים.
 - ג. לא ניתן להעמיד את זבולון לדין באשמת רצח, כוון שחלפו למעלה מששה חודשים ממועד סיום משפטו.
 - ד. לא ניתן להעמיד את זבולון לדין באשמת רצח, שכן אין דנים אדם פעמיים בשל מעשה אחד.
4. חיים הועמד לדין בגין שורת עבירות על פי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975. בתחילת משפטו טען חיים כי על חלק מהעבירות חלה התיישנות. בית המשפט קבע כי יכריע בטענת ההתיישנות במסגרת הכרעת הדין.
מה הדין?
 - א. בית המשפט רשאי להכריע בטענה במסגרת הכרעת הדין מאחר שהטענה נוגעת רק לחלק מהאישומים.
 - ב. בית המשפט חייב להכריע בטענה לאלתר.
 - ג. בית המשפט חייב להכריע בטענה לאלתר אלא אם התקבלה הסכמת הצדדים לדחיית ההכרעה בטענה לשלב הכרעת הדין.
 - ד. בית המשפט רשאי להכריע בטענה במסגרת הכרעת הדין, רק אם ראה להשהות את מתן החלטתו לשלב הכרעת הדין.

"מחשבה יוצרת מציאות"

5. דני, תושב ירושלים, נתפס בתל-אביב בעת שירה לעברו של יוסי. מאחר שמדובר באירוע הקשור בסכסוך בין ארגוני פשיעה בדרום הארץ, נחקר התיק על ידי יחידת המשטרה בבאר שבע. לאחר שהסתיימה החקירה הוגש נגד דני כתב אישום לבית המשפט בבאר שבע. לאחר שהחל שלב ההוכחות במשפט ביקש סנגורו של דני להעלות את הטענה שלא הייתה סמכות להגשת כתב האישום בבית המשפט בב"ש.

מה הדין?

- א. אפשר היה להגיש את כתב האישום לבית המשפט בבאר שבע.
- ב. לא היה מקום להגיש את כתב האישום לבית המשפט בבאר שבע. סנגורו של דני רשאי להעלות את הטענה בפני בית המשפט.
- ג. לא היה מקום להגיש את כתב האישום לבית המשפט בבאר שבע, אולם סנגורו של דני רשאי להעלות את הטענה רק לאחר שקיבל את רשותו של בית המשפט לכך.
- ד. לא היה מקום להגיש את כתב האישום לבית המשפט בבאר שבע, אולם על הסנגור לפנות בעניין זה לנשיא בית המשפט העליון או לשופט אחר של בית המשפט העליון שהוסמך לכך, מאחר שרק לו נתונה הסמכות להעברת מקום הדיון בנסיבות אלה.

6. בני הועמד לדין בגין עבירת שוד שביצע בסניף דואר. במהלך השוד ירה באקדח לעבר הקופאית ופצע אותה אנושות. בית המשפט המחוזי הרשיע את בני בעבירות שוד וחבלה בכוונה מחמירה. בני ערער לבית המשפט העליון על הרשעתו וזוכה. לאחר הזיכוי מתה הקופאית מפצעיה.

מה הדין?

- א. אפשר להעמיד את בני לדין בגין גרימת מותה של הקופאית, שכן מדובר במעשה אחר מזה שבגינו כבר עמד לדין.
- ב. אפשר להעמיד את בני לדין בגין גרימת מותה של הקופאית, שכן מעשיו של בני גרמו למותו של אדם.
- ג. אי אפשר להעמיד את בני לדין בגין גרימת מותה של הקופאית, שכן הוא כבר עמד לדין בעבר בגין מעשיו.
- ד. אי אפשר להעמיד את בני לדין בגין גרימת מותה של הקופאית, שכן הוא כבר זוכה מהעבירות שיוחסו לו בגין מעשיו.

7. יוסי הועמד לדין בגין עבירה של חבלה בכוונה מחמירה, אשר העונש המרבי עליה הוא 20 שנות מאסר. בתום ההליך הורשע יוסי, ונגזרו עליו 10 שנות מאסר. בחלוף כמה שבועות נפטר קורבנו של יוסי מפצעיו, וכעת מבקשת המדינה להעמיד את יוסי לדין באשמת רצח, שעונשו מאסר עולם.

מה הדין?

- א. אי אפשר להעמיד את יוסי לדין באשמת רצח.
- ב. אפשר להעמיד את יוסי לדין באשמת רצח, אולם אם יורשע לא יהיה אפשר לגזור עליו יותר מ-10 שנות מאסר.
- ג. אפשר להעמיד את יוסי לדין באשמת רצח, אולם אם יורשע לא יהיה אפשר לגזור עליו יותר מ-20 שנות מאסר.
- ד. אפשר להעמיד את יוסי לדין באשמת רצח, ואם יורשע הוא צפוי לעונש של מאסר עולם.

8. בתום פרשת התביעה במשפט פלילי סבר השופט שהאשמה לא הוכחה אף לכאורה.

האם רשאי הוא לזכות את הנאשם מיוזמתו ובאילו תנאים?

- א. כן. בית המשפט רשאי לזכות את הנאשם ללא תנאי.
- ב. כן. בית המשפט רשאי, לאחר שנתן לתובע להשמיע את דברו בעניין, לזכות את הנאשם.
- ג. לא. בית המשפט אינו רשאי לעורר מיוזמתו את העובדה שהאשמה לא הוכחה אף לכאורה, אך הוא רשאי לדון בטענת "אין להשיב על האשמה" אם הועלתה על ידי הנאשם או בא כוחו.
- ד. לא. אין אפשרות לזכות נאשם עם תום פרשת התביעה.

"מחשבה יוצרת מציאות"

9. גלעד הועמד לדין באשמת שוד. לאחר שכתב האישום הוגש נגדו לא בוטל מכוח טענה מקדמית, נשאל גלעד על ידי בית המשפט מה תשובתו לאישום.
מה הדין?

- א. גלעד אינו חייב להשיב לאישום, אך אם יימנע מלעשות כן עשויה הימנעותו לשמש חיזוק לראיות התביעה. ככל שיש לגלעד טענת "במקום אחר הייתי" עליו להעלותה מיד. אם לא יעשה כן, או אם יעשה כן מבלי לפרט מהו "המקום האחר", לא יהא רשאי להעיד או להביא ראיות אחרות להוכחת הטענה אלא ברשות בית המשפט.
- ב. גלעד אינו חייב להשיב לאישום, אך אם יימנע מלעשות כן עשויה הימנעותו לשמש סיוע לראיות התביעה. ככל שיש לגלעד טענת "במקום אחר הייתי" עליו להעלותה מיד. אם לא יעשה כן, או אם יעשה כן מבלי לפרט מהו "המקום האחר", לא יהא רשאי להעיד או להביא ראיות אחרות להוכחת הטענה אלא ברשות בית המשפט.
- ג. גלעד אינו חייב להשיב לאישום, אך אם יימנע מלעשות כן עשויה הימנעותו לשמש חיזוק לראיות התביעה. ככל שיש לגלעד טענת "במקום אחר הייתי" עליו להעלותה מיד, אולם אין הוא נדרש לפרט בשלב זה מהו "המקום האחר" שבו היה. אם לא יעלה את הטענה מיד לא יהא רשאי להעיד או להביא ראיות אחרות להוכחת הטענה אלא ברשות בית המשפט.
- ד. גלעד אינו חייב להשיב לאישום, אך אם יימנע מלעשות כן עשויה הימנעותו לשמש סיוע לראיות התביעה. ככל שיש לגלעד טענת "במקום אחר הייתי" עליו להעלותה מיד, אולם אין הוא נדרש לפרט בשלב זה מהו "המקום האחר" שבו היה. אם לא יעלה את הטענה מיד לא יהא רשאי להעיד או להביא ראיות אחרות להוכחת הטענה אלא ברשות בית המשפט.

10. שרית נעצרה בחשד לביצוע עבירות תמס והלבנת הון (עבירות מסוג פשע) והייתה נתונה במעצר עד כשבוע לאחר שהוגש כתב האישום נגד בגין עבירות אלה. לאחר שהסתיימה שמיעת פרשת התביעה טען סנגורה של שרית כי הגשת כתב האישום נגדה עומדת בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית, מאחר שלא ניתנה לה אפשרות לפנות לתביעה בטרם הגשת כתב האישום בבקשה להימנע מהגשתו.
מה הדין?

- א. לצורך העלאת הטענה האמורה על הסנגור לקבל את רשות בית המשפט; לגופה של הטענה אכן היה על התביעה לאפשר לשרית להעלות טענותיה בבקשה להימנע מהגשת כתב אישום.
- ב. לצורך העלאת הטענה האמורה על הסנגור לקבל את רשות בית המשפט; לגופה של הטענה לא הייתה התביעה חייבת לאפשר לשרית להעלות טענותיה בבקשה להימנע מהגשת כתב אישום.
- ג. לצורך העלאת הטענה האמורה אין הסנגור נדרש לקבל את רשות בית המשפט; לגופה של הטענה אכן היה על התביעה לאפשר לשרית להעלות טענותיה בבקשה להימנע מהגשת כתב אישום.
- ד. לצורך העלאת הטענה האמורה אין הסנגור נדרש לקבל את רשות בית המשפט; לגופה של הטענה לא הייתה התביעה חייבת לאפשר לשרית להעלות טענותיה בבקשה להימנע מהגשת כתב אישום.

11. במהלך פרשת ההגנה מירית מבקשת להעלות טענה מקדמית שלפיה הגשת כתב האישום בעניינה עומדת בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית.
מה הדין?

- א. מירית אינה רשאית להעלות טענה זו בשלב זה.
- ב. מירית אינה רשאית להעלות טענה זו בשלב זה אלא ברשות בית המשפט.
- ג. מירית רשאית להעלות טענה זו בשלב זה, ובית המשפט רשאי לדחותה אף ללא קבלת תשובת התובע לטענה.
- ד. מירית רשאית להעלות טענה זו בשלב זה, ובית המשפט רשאי לדחותה רק לאחר קבלת תשובת התובע לטענה.

"מחשבה יוצרת מציאות"